

М И Р О В И Й   Д О Г О В І Р

між Українською Народньою Республікою з одної
сторони і Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болга-
рією і Туреччиною з другої сторони.

105

Тому, що Український Народ в протягу сучасної світової війни проголосив себе незалежним і виразив бажання привернути мирний стан між Українською Народньою Республікою і державами, що знаходять ся у війні з Росією, постановили правительства Німеччини, Австро-Угорщини ^{Болгарії} і Туреччини заключити мировий договір з правительством Української Народньої Республіки: вони хотять сим вчинити перший крок до тривалого і для всіх сторін почесного світового мира, котрий не тільки має покласти кінець страхіттям війни, але також має вести до привернення дружніх відносин між народами на полі політичному, правному, господарському і умовому. В тій цілі повновласники вище означених правительств, а саме

За Правительство Української Народньої Республіки:

Члени Української Центральної Ради

Пан Олександр Севрюк,

Пан Микола Любинський і

Пан Микола Левітський,

За Цісарсько-Німецьке Правительство:

Державний секретарь заграничних справ, Цісарський Дійсний

Тайний Радник Ріхард фон Кільман,

за ц. і к. Спільне Австрійсько-Угорське Правительство:

Міністер Цісарського і Королівського Дому і заграничних справ його ц. і к. Апостольського Величества Тайний

Радник, Оттокар граф Чернін фон і цу Худеніц,

за Королівсько-Болгарське Правительство:

Президент міністрів Пан др. Василь Радославов,

Посол, Пан Андрій Тошев,

Посол, Пан Іван Стоянович,

Військовий повновласник, Пан полковник Петро Ганчев,

Пан др. Теодор Анастасов,

за Цісарсько-Османське Правительство:

Великий Везир Талат Паша,

Міністер справ заграничних Агмед Нессімі Бей,

Й.В.Ібрагім Гаккі Паша,

Генерал Кавалерії Агмед Іццет Паша,

зібралися в Берестю-Литовським до навязання мирових переговорів і по предложенню своїх повновластей, які признано добре і належно виставленими, згодилися на слідуєчі постанови:

522

Стаття I.

Українська Народня Республіка з одної і Німеччина, Австро-Угорщина, Болгарія і Туреччина з другої сторони заявляють, що военний стан між ними покінчений. Сторони, заключаючи договір рішили ся на далі жити взаїмно в мирі і дружбі.

Стаття II.

1. Між Українською Народньою Республікою з одної і Австро-Угорщиною з другої сторони, о скільки ті дві держави граничитимуть з собою, будуть ті границі, які істнували між Росією і Австро-Угорською Монархією перед вибухом війни.

2. Дальше на північ ітиме границя Української Народньої Республіки, починаючи від Тарнограду, загально по лінії Білго-рай-Щебрешин-Красностав-Пугачів-Радин-Межирічє-Сарнаки-Мельник-Високо-Литовськ-Каменець-Литовськ-Пружани-Вігоновське озеро.

Подрібно установлюватиме границю мішана комісія після етнографічних відносин і з углядненням бажань населення.

3. На випадок, якби Українська Народня Республіка мала граничити ще з якою иншою державою з Почвірного Союзу, то що до того застерігають ся окремі умови.

Стаття III.

Опорожнювання занятих областей почнеть ся негаймо по ратифікації сього мирового договору.

Спосіб переведення опорожнення і передачі опорожнених областей означать повновласники інтересованих сторін.

Стаття IV.

Дипломатичні і конзулярні зносини між сторонами, що заключають договір, почнуть ся зараз по ратифікації мирового договору. Для можливого найбільшого допущення конзулів обох сторін застерігають ся окремі умови.

Стаття V.

Сторони, що заключають договір, зрікають ся взаїмно звороту їх военных коштів, себто державних видатків на провадження вій-

205
ни, як також звороту їх ^(то в тих шкід) воєнних шкід, які повстали для них і їх горожан у воєнних областях через військові зарядження з включенням всіх реквізіцій, зроблених у ворожому краю.

Стаття VI.

Воєнні полонені з обох сторін будуть відпущені до дому, хіба би вони схотіли за згодою держави, в котрій вони перебувають, залишити в її областях, або удати ся до иншого краю.

Питання, що стоять з тим у звязку, полагоджують ся в окремих договорах, передбачених в VIII статті.

Стаття VII.

Сторони, які заклочують договір, прийшли в справі господарських зносин до слідуєчої згоди:

I.

Сторони, які заклочують договір, зобовязують ся взаїмно завязати негайно господарські зносини і устроїти обміну товарів на підставі слідуєчих постанов:

До 31 липня біжучого року треба буде переводити взаїмну обміну лишків найважніщих сільсько-господарських і промислових виробів для покриття біжучих потреб, згідно з оттакими постановами:

а/ Кількість та рід витворів, котрих обміну передбачено в попередньому уступі, означить по обох сторонах комісія, яка складаєть ся з однакової кількості членів з обох сторін і збираєть ся негайно після підпису мирового договору.

б/ Ціни витворів при згаданій обміні товарів означуєть по обох взаїмній згоді комісія, котра складаєть ся з рівної кількості представників обох сторін.

в/ Розрахунок відбуваєть ся в золоті на такій основі:

1000 німецьких державних марок в золоті, рівні 462 карбованцям в золоті Української Народньої Республіки, а також рівні 462 рублям в золоті бувшого російського цїсарства /рубель рівняєть ся 1/15 імперіяла/, або 1000 австрійських і угорських корон в золоті рівні 393 карбованцям 78 грошам в золоті Української Народньої Республіки, рівні 393 рублям 78 копійкам в золоті бувшого російського цїсарства /1 рубель рівняєть ся 1/15 імперіяла/.

г/ Обміна товарів, котрі мають бути усталені комісією, яка передбачена в уступі а/ відбувається через державні або державою контрольовані центральні інституції.

Обміна тих витворів, котрих вище передбачені комісії не означають, відбувається ся дорогою вільного обороту на підставі тимчасового торговельного договору, котрий передбачається в слідуєчій II числі.

II.

О скільки в числі I не передбачено нічого иншого, то в основу господарських зносин між сторонами, котрі заключають договір, тимчасово до заключення остаточного торговельного договору, але у всякому разі на протяг не менше як шість місяців після заключення мира між Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною з одної сторони і тепер стоячими з ними в стані війни європейськими державами, Сполученими Державами Північної Америки та Японії з другої сторони, повинні бути положені в основу отакі постанови.

A.

Для господарських зносин між Українською Народньою Республікою і Німеччиною ті умови, які зложені в нижче згаданих постановах російсько-німецького договору про торгівлю та мореплавство з року 1894/1904, а саме:

Стаття 1-6, 7 включно тарифи А и В, 8-10, 12, 13-19, далі в постановах в кінцевому протоколі перша часть до статті I уступ I і 3 до статті I і 12 уступ 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9 до статті 3, до статті 5, уступ I і 2, до статті 5, 6, 7, 9, і 10 до ст. 6, 7, і II, до ст. 6-9, до ст. 6 і 7, до ст. 12 уступ 1, 2, 3, 5 далі в кінцевому протоколі, в четвертій частині, §§: 3, 6, 7, 12, 126, 13, 14, 15, 16, 17, 18, /з застереженням відповідних змін в організації властей/ 19, 20, 21, 23.

При сьому стає згода відносно слідуєчих точок:

I/ Загальна російська митова тарифа з 13/26 січня 1903р. остає в силі:

305
2/ Стаття 5 одержує слідуєчий уклад:

"Сторони, що заключають мир, обов'язують ся обосторонньо не перепиняти взаїмних зносин ніякими заборонами відносно привозу, вивозу, або перевозу і дозволяти свобідний переїз.

Винятки дозволяють ся лише для таких виробів, котрі на області одної зі сторін, що заключають договір, були або будуть предметом державного монополю, як також для деяких виробів, відносно котрих зі взглядів на здоровле, ветеринарну поліцію і публичну безпечність або з інших важних політичних і господарських причин можна би видати надзвичайні зарядження заборони, особливо у звязку з повоєнним перехідним часом."

3/ Жадна сторона не буде мати претенсій до тих полекшень, котрі друга сторона заporučує або заporučить якій-небудь другій державі на підставі існуючого, або майбутнього митового обєднанья, яке є наприклад між Німеччиною і Вел. Княз. Люксембург, або в малому пограничному обороті, в межах 15- ти кільометрової смуги.

4/ Стаття 10 одержує слідуєчий уклад:

"Всякого рода товари, котрі перевозять ся через область одної з обох сторін, мають бути вільні від усякого перевозового мита, незалежно від того, чи перевозить ся їх прямо, чи в дорозі виладовуєть ся, складаєть ся в склади і знов наладовуєть ся".

5/ Замість статті 12а має бути слідуєча постанова:

"а/Відносно взаїмного захисту прав первотворів на твори літератури, штуки на фотографії в зносинах між Українською Народньою Республікою і Німеччиною набирають сили постанови договору, який заключила Росія і Німеччина 15/28 лютого 1913 року.

б/ Відносно взаїмного захисту знаків на товарах мають бути міродайні також на будучність постанови з 11/23 липня 1873 року.

6/ Постанова кінцевого протоколу до 19 статті одержує слідуєчий уклад:

"Сторони, що заключають договір, по змозі підпомагатимуть собі взаїмно в справі залізничних тарифів, особливо через наладжування безпосередних тарифів. В тій цілі обидві

514

сторони, що заключають договір, є готові якмога скоріще взаємно увійти в переговори.

7/ § 5 четвертої частини кінцевого протоколу одержує слідуєчий уклад:

"Обидві сторони погодилися, щоби митові уряди обох держав були відчинені в кожен день року, з включенням днів недільних та тих, які законами означені, як свята."

В.

Для господарських зносин між Українською Народньою Республікою і Австро-Угорщиною набувають ті умови, котрі зазначені в наступаєчих постановках російсько-австро-угорського договору про торгівлю та мореплавство з 15 лютого 1906 року, а саме:

Стаття 1, 2, 5 з тарифом А і В включно стаття 6, 7, 9-13, ст. 14 уступ 2 і 3, ст. 15-24, далі в постановках кінцевого протоколу до статті 1 і 12 уступ 1, 2, 4, 5, і 6 до ст. 2, до ст. 2, 3, і 5 до ст. 2 і 5, до ст. 2, 4, 5, 7, і 8 до ст. 2, 5, 6 і 7, до ст. 17, як також до ст. 22 уступ 1 і 3.

При сім стає згода що до слідуєчих точок:

1/ Загальна російська митова тарифа з 13/26 січня 1903 року остає в дальшій силі.

2/ Стаття 4 одержує слідуєчий уклад:

"Сторони, які заключають договір, обов'язують ся не перепиняти взаємних зносин між своїми областями ніякими заборонами для ввозу, вивозу і перевозу. Виїмки від того дозволяють ся лише:

а/ для тютюну, соли пороху та всяких інших взривних матеріалів, як також для других товарів, котрі би коли небудь на області одної зі сторін, що заключають договір, були предметом державного монополію;

б/ відносно воєнних потреб при надзвичайних обставинах; в/ з огляду на публичну безпечність, на санітарні та ветеринарно-поліційні відносини;

г/ для деяких виробів, для котрих із інших важних політичних і господарських причин оказалось би потрібним прийняти надзвичайні заходи заборони, особливо у зв'язку з повоєнним перехідним часом."

3/ Жадна сторона не буде мати претенсій до тих полекшень, котрі

друга сторона признає або признаватиме якій небудь другій державі на підставі існуючого або майбутнього митового об'єднання, яке є наприклад між Австро-Угорщиною та Князівством Ліхтенштайн або в малому пограничному обороті в межах 15-ти кілометрової надграничної смуги.

4/ Стаття 8 одержує слідуєчий уклад:

"Всякого рода товари, які перевозять ся через області одної зі сторін, котрі заклучують договір, мають бути взаємно вільні від усякого перевозового мита незалежно від того, чи перевозить ся їх прямо, чи в дорозі виладовуєть ся, складаєть ся в склади і знов наладовуєть ся".

5/ Постанова кінцевого протоколу до 21 статті одержує слідуєчий уклад:

"Сторони, котрі заклучують договір, по змозі підпомагати-муть собі взаємно в справі залізничних тарифів, особливо через наладжування безпосередніх тарифів. В тій ціли обидві сторони, котрі заклучують договір, є готові як мога скоріще взаємно увійти в переговори."

С.

Що торкаєть ся господарських зносин між Українською Народною Республікою і Болгарією, то треба їх управильнити до заклучення остаточного торговельного договору по праву найбільше упривіліюваного народу.

Жадна сторона не буде мати претенсій до тих полекшень, котрі друга сторона признає або признаватиме якій-небудь другій державі на підставі існуючого або майбутнього митового об'єднання, або в малому пограничному обороті в межах 15-ти кілометрової пограничної смуги.

Д.

Що торкаєть ся господарських зносин між Українською Народною Республікою і Туреччиною, то обидві сторони до заклучення нового торговельного договору взаємно запоручують собі таке поступовання, яке примінюєть ся до найбільше упривіліюваного народу.

Жадна сторона не буде мати претенсій до тих полекшень, котрі друга сторона признає або признаватиме другій державі на підставі існуючого або майбутнього митового об'єднання або в малому пограничному обороті.

III.

Сила трівання передбаченого в II числі сього договору для господарських зносин між Українською Народною Республікою з одної сторони і

Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією і Туреччиною з другої сторони може бути продовжена по взаємній згоді сторін.

Якби речинці передбачені в першій уступі II числа не мали наступити перед 30 червня 1919 року, то кожній зі сторін, котрі заключають договір вільно вповісти на шість місяців, рахуючи від 30 червня 1919 року ті постанови, що містять ся у вище поміченому числі.

IV.

A.

Українська Народня Республіка не матиме ніяких претензій до тих полекшень, які Німеччина признає Австро-Угорщині, або другому краю, котрий стоїть з нею в митовій звязи і граничить з Німеччиною безпосередно, або посередно через який-небудь другий край, котрий знаходиться з нею або Австро-Угорщиною в митовій звязи, або які Німеччина признає своїм власним кольоніям, заграничним посілостям і областям, котрі є під її охороною, або краям, які стоять з ними в митовій звязи.

Німеччина не матиме ніяких претензій до тих полекшень, які Українська Народня Республіка признає якомусь другому краю, котрий стоїть з нею в митовій звязи і граничить з нею безпосередно, або посередно через який-небудь другий край, що знаходиться з нею в митовій звязи, або які вона признає кольоніям, заграничним посілостям і областям, що стоять під охороною одного з країв, які є з нею в митовій звязи.

B.

В господарських зносинах між обнятими договором митовими полосами обох держав, Української Народньої Республіки з одної і Австро-Угорської Монархії з другої сторони, Українська Народня Республіка не матиме ніякої претензії до тих полекшень, які Австро-Угорщина признає Німеччині або якому-небудь другому краю, котрий знаходиться з нею в митовій звязи і граничить з Австро-Угорщиною безпосередно або посередно через инший край, що є в митовій звязи з нею або з Німеччиною. Кольонії, заграничні посілости і області, котрі знаходяться під охороною, стоять під тим зглядом на рівні з матернім краєм.

Австро-Угорщина не матиме ніякої претензії до тих полекшень, які Українська Народня Республіка признає якому-небудь другому краю, що є з нею в митовій звязи і граничить з Україною безпосередно або посередно через другий край, що стоїть з нею в митовій звязи, або кольоніям, заграничним посілостям і стоячим під охороною областям тих країв, які з нею митово звязані.

506

У.

А.

О скільки в невральных державах находять ся товари, які походять з України або Німеччини, на котрих лежить заборона безпосередного чи посередного вивозу до областей другої сторони, котра заключає договір, то такі обмеження довільного орудування повинні бути знесені зглядом сторін, котрі заключають договір, Тому обидві сторони що заключають договір, обовязують ся негайно повідомити правительству невральных держав про знесення вище згаданих обмежень довільного орудування.

В.

О скільки в невральных державах находять ся товари, котрі походять з України або Австро-Угорщини, а на котрих лежить заборона безпосередного чи посередного вивозу до областей другої сторони, котра заключає договір, то такі обмеження довільного орудування повинні бути знесені зглядом сторін, що заключають договір. Тому обидві сторони, що заключають договір, обовязують ся негайно повідомити правительству невральных держав про знесення вище згаданих обмежень до вільного орудування.

Стаття VIII.

Привернення публичних і приватних правних зносин, виміна военних полонених і цивільних інтернованих, справ амністії, як також справа поступовання з торговельними кораблями що попали у власть противника, управильнитъ ся з Українською Народньою Республікою в поодиноких договорах, котрі становлять що-до суті складову часть нинішнього мирового договору і по змозі рівночасно з ним вступають в силу.

Стаття IX.

Умови прийняті в отському мировому договорі, творять неподільну цілість.

Стаття X.

При толкованню сього договору для зносин між Українкою і Німеччиною є міродайним український і німецький текст, для зносин між Україною і Австро-Угорщиною український, німецький і угорський текст, для зносин між Україною і Болгарією український і болгарський текст, а для зносин між Україною і Туреччиною український і турецький текст.

Кінцеві постанови.

Нинішній мировий договір буде ратифікований. Ратифікаційні грамоти мають бути обміняні якомога скоріше у Відні.

Мировий договір стає правосильним по його ратифікації, оскільки в йому нічого іншого не постановлено.

На доказ того повновласники отсей договір підписали і свої печаті приложили.

Зладжено в п'яти первописах в Берестю-Литовським 9 лютого 1918 р.

Р.Кільман.

Гоффман,

Чернін,

Др.Радославов

А.Тошев,

Ів.Стоянович,

Р.Ганчев,

Др.Анастасов,

Талаат,

І.Гаккі.

Агмед, Нессімі,

А.Іццет.

Ал.Севрѣк,

Микола Любінський,

М.Левітський,